

Utbildningsnämnden

Nulägesbeskrivning av nyanlända elevers utbildning i Nackas gymnasieskolor

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Utbildningsenheten har under vårterminen träffat såväl kommunala som fristående gymnasieskolor för att kunna göra en nulägesbeskrivning av nyanlända elevers utbildning. Kartläggningen har visat på såväl likheter som olikheter hur skolorna arbetar och vad de ser för utmaningar och vilka framgångsfaktorerna med deras arbete är.

Ärendet

I detta ärende presenteras en nulägesbeskrivning av Nackas gymnasieskolors arbete med nyanlända elever. Utbildningsenheten har under vårterminen träffat skolledningen och andra nyckelpersoner på de skolor som har tagit emot nyanlända elever. Frågeställningarna som har legat till grund för samtalen är tänkta att ge en nulägesbeskrivning dels som information till utbildningsnämnden, dels utifrån det uppdrag som Nackas samordnare för nyanlända elever har. Uppdraget som samordnare på huvudmannanivå är initierat av regeringen och statsbidragsfinansierat och en del av en tjänst på utbildningsenheten är avsatt för detta uppdrag.

Utbildningsenheten har besökt gymnasieskolorna Mediagymnasiet, Nacka gymnasium, Nacka Praktiska och YBC.

Bakgrund

Mellan våren 2015 och framåt har en relativt stor tillströmning av nyanlända elever skett till Nacka. I gymnasieskolan motsvaras ökningen av 148 elever, eller 239 procent. I dagsläget har tillströmningen avtagit.

Utbildningsenheten rapporterar kontinuerligt till utbildningsnämnden hur många nyanlända elever respektive skola har.

Nulägesbeskrivning

De frågeställningar som har legat till grund för samtalen har handlat om hur skolorna har kartlagt elevernas kunskaper, om utarbetade rutiner finns, hur personalen arbetar och samarbetar, kompetens, tillgång till studiehandledning, integration, framgångsfaktorer, utvecklingsområden och resurser.

Nyanlända elever på Språkintröduktion i Nackas gymnasieskolor

De gymnasieskolor i Nacka som har tagit emot nyanlända elever på Introduktionsprogrammets Språkintröduktion har olika erfarenheter av arbetet med nyanlända ungdomars utbildning. Innan hösten 2015 var det endast Nacka gymnasium som erbjöd Språkintröduktion. Nacka Praktiska startade sin utbildning i slutet av 2015, Mediagymnasiet under början av 2016 och YBC under hösten 2016. Även om Nacka gymnasium hade erfarenhet av Språkintröduktion så blev förutsättningarna förändrade i och med att elevantalet fördubblades. En konsult anlätades därför för att föreslå förbättringar utifrån situationen. Skolan genomförde också föreslagna förändringar som att flytta utbildningen till att ligga centralt i skolan, vilket skolan ser som en framgångsfaktor.

Det finns vissa gemensamma arbetssätt och även gemensamma utvecklingsområden för de olika skolorna, men också det som skiljer skolorna åt.

Kartläggning och utbildningens organisation

Alla skolor använder sig av Skolverkets kartläggningsmaterial. Nacka gymnasiums och YBC:s ämneslärare gör kartläggningar även med kompletterande material i svenska, matematik och engelska. Mediagymnasiet har en svenska som andraspråklärare och en studiehandledare i dari som kartlägger eleverna. Nacka Praktiska kom inte igång med kartläggningen förrän termin två. Alla skolor placerar eleverna i olika grupper utifrån kunskapsnivå. Gruppindelningen på Nacka Praktiska och Mediagymnasiet sker utifrån kunskaper i svenska medan övriga skolor beaktar andra ämneskunskaper.

På Nacka gymnasium och YBC integreras flera ämnen från början, även om tyngdpunkten ligger på svenska språket. Mediagymnasiets elever studerade so-ämnen förra terminen och denna termin svenska, matematik, idrott och hälsa samt media. Eleverna arbetar med foto och film som hjälp för att stärka svenska språket, vilket har gett goda resultat. Från och med höstterminen ska alla grundskoleämnen erbjudas eleverna på Mediagymnasiet. På Nacka Praktiska börjar eleverna studera svenska och idrott och hälsa, därefter utökas undervisningen med so-ämnen och så småningom även med engelska och matematik. Syftet är i första hand att eleverna ska studera på Yrkesintröduktion, inte att få behörighet till ett nationellt program. Skolan kan inte erbjuda gymnasiebehörighet till nationellt program då inte alla grundskoleämnen erbjuds.

Eleverna på samtliga skolor erbjuds undervisningstid i stort sett i samma omfattning som elever på de nationella programmen. Enstaka elever studerar gymnasiekurser parallellt; på Nacka gymnasium främst i matematik och engelska. På Nacka Praktiska har några elever relativt snabbt börjat studera yrkeskurser inom Introduktionsprogrammet. Rektor på Mediagymnasiet tror att några elever kommer kunna studera gymnasiekurser i höst. Några elever kommer att börja studera i andra klasser i vissa ämnen. Engelskan ses som en stor utmaning för många av eleverna.

Framgångsfaktorer och utvecklingsområden

En framgångsfaktor som flera skolor uttrycker har varit att lokalmässigt samla personal som arbetar med nyanlända, vilket underlättar informationsutbytet och rutinerna kring eleverna. Mediagymnasiet framhåller det språkutvecklande arbetssättet med hjälp av mediaämnen som en framgångsfaktor.

Tillgången till studiehandledning skiljer sig stort mellan skolorna. Nacka gymnasium anser att samarbetet med studiehandledarna inte har fungerat och studiehandledarna är därför inte involverade i arbetslaget eller insatta i kursplaner. Det anses inte heller ekonomiskt möjligt. Skolan har dock anställt en lärare och en elevassistent som talar några av språken. Nacka gymnasium tycker att den studiehandledning online, som prövats som ett komplement till den ordinarie studiehandledningen för nyanlända elever, inte fungerat med schemat. Mediagymnasiet har inte heller fått denna att fungera så bra. Mediagymnasiet har en fast anställd studiehandledare som talar dari. Han har också kontakt med gode män och boenden. Nacka Praktiska prövar också studiehandledning online. Däremot har eleverna ingen övrig studiehandledning eller modersmålsundervisning. Skolan har en daritalande elev som hjälper till. YBC anser att det är en absolut förutsättning för elevernas kunskapsutveckling att det finns ett samarbete mellan lärare och studiehandledare. Studiehandledning är obligatoriskt för eleverna på YBC, de får studiehandledning mellan 60 och 90 minuter varje vecka. Mediagymnasiet framhåller att alla lärare skulle gynnas av kurser i språkutvecklande arbetssätt. Nacka gymnasium anser att målen i läroplanen borde vara anpassade till att eleverna är äldre.

Gemensamt för skolorna är att lärare med bred grundskolekompetens efterfrågas och rekryteras därför om möjligt. Det är också svårt att rekrytera svenska som andraspråklärare, som är en bristyrkesgrupp.

Integration och elevhälsa

Integration med övriga elever på skolorna sker ofta i form av projekt, som t.ex. ett multimedia-projekt, ”skuggning” och att alla elever på skolorna rör sig i samma lokaler.

Gemensamt för skolornas personal är att de oroas över vissa elevers psykiska ohälsa. Flera elever får nu sina asylansökningar prövade och somliga av dem har fått avvisningsbeslut, vilket också påverkar deras och även övriga elevers mående. Många av eleverna har hög

frånvaro. Skolorna har ofta bra kontakt med olika boenden och gode män, men framhåller också att samarbetet kunde förbättras. Ett par huvudmän har omfördelat resurser för att förstärka elevhälsan.

Det finns önskemål om att ha erfarenhetsutbyte skolorna emellan. Det finns flera beröringspunkter där de skulle kunna utbyta erfarenheter och stötta varandra. Det har tydligt framkommit vid besöken att det finns ett stort engagemang för dessa elever.

Resurser

Nacka gymnasium uttrycker svårigheter med att hantera oförutsedda svängningar i elevantalet. Det blir svårt organisatoriskt sett och påverkar ekonomin. Rektor uttrycker önskemål om mottagningsteam. Som framgått tidigare anser skolledningen att om studiehandledning ska kunna ges i större omfattning så är resurserna för små. Övriga gymnasieskolor anser resurstilldelningen för nyanlända är rimlig.

Information om de olika skolorna

Alla skolor uttrycker att det vore en fördel om det fanns tydlig information om vad de olika skolorna kan erbjuda. Eleverna byter mellan skolorna och ofta på grund av vissa rykten. Bytena är till nackdel för elevernas kunskapsutveckling – eleverna tappar tid genom att byta skola.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga direkta ekonomiska konsekvenser då det är ett informationsärende.

Konsekvenser för barn

Ärendet ska belysa nyanlända elevers situation på Nacka kommuns skolor.

Lotta Valentin
Enhetschef
Utbildningsenheten

Katarina Kåhre
Resurssamordnare/samordnare nyanlända
Utbildningsenheten

Jill Salander
Expert gymnasieskolan
Utbildningsenheten